La Universitat Literària a l'Edat Moderna

És la institució formativa més representativa de la ciutat a l'època moderna. Va ser creada com a tal l'any 1599 amb la concessió del privilegi de graduar en Arts i Filosofia, atorgat pel rei Felip III. L'any 1604 es reconegueren els estatuts. La petició de la Universitat la feren conjuntament el Consell Municipal i els canonges del Capítol de la Catedral, en ocasió de l'estada del monarca a Barcelona per tal de celebrar-hi Corts.

El seu precedent immediat era l'Estudi General. En el darrer període impartia ensenyança superior en Teologia, Filosofia, Dret i Medicina. La Universitat Literària va tenir la seu al mateix carrer que havia ocupat l'Estudi General. Les creixents necessitats d'espai obligaren a passar una part de les dependències al convent dels frares dominicans a la Rambla de Sant Domènec. El convent va esdevenir més tard Casa de la Caritat i avui, magníficament restaurat, és la seu de l'Escola d'Art Junyent i Subirà.

Entre aquesta darrers la rivalitat per a ocupar les càtedres esclatava sovint. A més dels canonges, a Vic hi havia set convents de religiosos. Els jesuïtes tenien l'hegemonia, especialment en el terreny dels plantejaments pedagògics, modernitzats amb la Ratio Studiorum, que fomentava entre els estudiants el debat, la competivitat i l'emulació.

La gestió i l'administració de la Universitat Literària eren compartides pel Municipi i la Catedral, tot i que la iniciativa i la responsabilitat última es van anar decantant cap als consellers de la ciutat en detriment dels canonges. El sosteniment econòmic provenia principalment de les rendes d'una institució beneficopiadosa, anomenada l'Almoina General, i de les aportacions del Consell Municipal, del Bisbat i dels estudiants. L'establiment de noves càtedres anava lligada a les possibilitats de proveir-les econòmicament.

Tot i les proposicions modestes del començament, el nombre d'estudiants va anar creixent al llarg del segle XVII fins arribar a uns dos-cents en el moment més àlgid. Els professors eren laics i eclesiàstics.

Entre aquests darrers la rivalitat per a ocupar les càtedres esclatava sovint. A més dels canonges, a Vic hi havia set convents de religiosos. Els jesuïtes tenien l'hegemonia, especialment en el terreny dels plantejaments pedagògics, modernitzats amb la Ratio Studiorum, que fomentava entre els estudiants el debat, la competivitat i l'emulació.

La Universitat Literària de Vic va assolir les màximes prerrogatives i distincions com a centre d'ensenyament superior a principis de segle XVIII, pocs anys abans de la seva abolició. El 1701 obtingué el privilegi de doctorar en Medicina i Dret i el 1713 Roma li concedia el privilegi de graduar per la juridiscció pontífica, a més de la reial.

L'abolició de la Universitat de Vic es va fer l'any 1717, poc després d'acabar la Guerra de Successió, amb igual violència i per les mateixes raons que foren abolides les altres universitats catalanes: Barcelona, Lleida, Girona i Tortosa. Obeïa a la fortíssima repressió desencadenada per Felip V com a represàlia per les posicions antiborbòniques d'aquestes institucions i dels seus estudiants durant el conflicte. Aquell mapa universitari de Catalunya, que comptava amb universitats tan antigues com la de Lleida, fundada el 1297, i que equilibrava el territori amb una xarxa multicèntrica, fou arrassat i substituït per una única universitat, la de Cervera, creada per a servir els interessos de la Nova Planta del Consejo de Castilla.

La de Vic va ser la darrera universitat a deposar els graus, després d'intentar de resistir i de negociar el manteniment d'alguna facultat. A la fi va haver de lliurar l'estat de comptes i cedir les rendes a la nova Universitat de Cervera. Les seves instal·lacions esdevindrien una caserna militar.